

Handlingsprogram for samferdsel i Viken 2022-2025 - Høringsinnspill fra Ås kommune

Saksbehandler: Mari Olimstad

Saksnr.: 21/02238-2

Behandlingsrekkefølge

Møtedato

Formannskapet

Kommunedirektørens innstilling:

1. Ås kommune sender inn høringsinnspill til Viken fylkeskommunes handlingsprogram for samferdsel 2022-2025, slik det fremgår av denne saken med vedlegg.
2. Ås kommune støtter opp under Viken fylkeskommunes utpekte delmål og satsingsområder i Handlingsprogram for samferdsel 2022-25, men har forventninger om at Viken følger opp ambisjonsnivået med tilstrekkelig økonomiske bevilgninger i årene fremover. Det er nødvendig med økte budsjetter dersom man skal klare å innhente vedlikeholdsetterlepet på fylkesveiene, bygge et mer sammenhengende fylkeskommunalt gang- og sykkelveinett, sikre trygge skoleveier langs fylkesveiene og opprettholde et velfungerende kollektivtilbud på tvers av kommunene. Et tett samarbeid med kommunen og tilstrekkelig finansiering for å løse de flaskehalser som fylkesveiene ofte blir i transformasjonsområder i byområdene, er særdeles viktig.
3. Tilbud om momskompensasjon fra fylkeskommunen for eksterne utbyggere er et avgjørende virkemiddel for å stimulere til at flere prosjekter kan gjennomføres, og skape vekst og raskere fremgang i byutviklingen. Kommunen forventer at denne muligheten innlemmes som et virkemiddel i det endelige handlingsprogrammet.
4. Ås kommune viser til medvirkningsrunden vinteren 2021, der Follorådet sendte inn innspill til hovedutfordringer på samferdselsfeltet, samt konkrete innspill til veiprojekter (jf. vedlegg 3 og 4). Kommunen er fornøyd med at fv. 152 Ås sentrum - NMBU (g/s-tiltak) er lagt inn under investeringsprosjekter i utkastet til handlingsprogram, i tillegg til fv. 152 Gateterminal Ås og Fv. 152 kollektivframkommelighet Meierikrysset-Sentralholtet.

Kommunen vil presisere at g/s-tiltaket langs fv. 152 omfatter to delstrekninger, hvorav kun den ene (sentrum) er ferdigregulert. Det er behov for at fylkeskommunen setter av tilstrekkelig planleggingsmidler til videre arbeid med å regulere strekningen vest for sentrum.

Ås kommune savner også omtale av to andre viktige prosjekter som ble spilt inn i første medvirkningsrunde. Disse er sammenhengende sykkeltrasé fra Ås til Ski langs jernbanen og forbedring trafikksikkerheten i jernbaneundergangen for syklistene og fotgjengere i Ås sentrum.

Ås kommune

I tillegg vil kommunen gi innspill om behov for fartsreduserende tiltak, kryssutbedringer og bedre gang- og sykkeltilrettelegging langs fv. 56 Kongeveien, fra Meierikrysset til Kirkeveien.

5. Prognoser viser at det kan ta tid før kollektivtrafikken er tilbake med normale passasjertall etter pandemien, og kollektivselskapene må regne med tap i billettinntektene også i månedene fremover. Det å finne gode løsninger for å møte fremtidens reisevaner også etter pandemien er særdeles viktig. Ås kommune er positive til at Viken fylkeskommune har satt i gang et utredningsarbeid for ny pris- og betalingsmodell i Viken, som nettopp ser på dette. Nye reisevaner etter koronaen gir behov for mer fleksible billettløsninger, samtidig som det er behov for mer sømløse billettsystemer innad i Viken og en mer rettferdig pris- og sonestruktur. Opprettholdelse av tilbud og hyppighet er også viktig for å kunne lokke passasjerene til å velge kollektivtrafikk igjen fremfor bil.
6. Ås kommune er positiv til at Viken signaliserer en intensjon om å overta ansvaret for de veilysene langs fylkesveiene som er kommunalt driftet i dag (jf. kap. 6.2), under forutsetning av at lysene overdras «som de er».

Ås, 10.08.2021

Trine Christensen
Kommunedirektør

Nils Erik Pedersen
Kommunalsjef teknikk, samfunn og kultur

Avgjørelsesmyndighet:

Formannskapet

Behandlingsrekkefølge:

Formannskapet 25.08.2021

Vedlegg:

1. Brev fra Viken av 30.06.21 - Høring av handlingsprogram for samferdsel 2022-2025
2. Handlingsprogram samferdsel 2022-2025
3. Felles skjema fra Follorådet med innspill til mobilitetsutfordringer i Viken
4. Liste over prosjekter og tiltak i Ås kommune som ble spilt inn i første medvirkningsrunde
5. Saksframlegg fra fylkesrådet - Utredninger av framtidens kollektivtilbud

Saksbehandler sender vedtaket til:

Viken fylkeskommune

Saksutredning:

Sammendrag:

Viken fylkeskommune har sendt Handlingsprogram for samferdsel for perioden 2022-25 på høring, med frist for innspill 15.09.21 (se vedlegg 1, 2 og 5). Handlingsprogram for samferdsel peker ut hvilke samferdselsprosjekter og satsingsområder fylkeskommunen vil prioritere de neste fire årene. Revidert forslag til handlingsprogram vil bli endelig behandlet i fylkestinget i desember 2021.

Del 1 av handlingsprogrammet omhandler Vikens overordnede føringer, mål og satsingsområder innenfor samferdselsområdet. Enkelte temaer, som innhenting av vedlikeholdsetterslepet langs fylkesveiene, klassifisering av veinettet i funksjonsklasser, overtakelse av ansvar for kommunalt veilys langs fylkesveiene, utredninger av ny pris og betalingsmodell for kollektivtransporten mm. omtales også.

Del 2 av handlingsprogrammet omtaler prioriterte tiltak, både driftsoppgaver og investeringstiltak. Tre investeringsprosjekter i Ås kommune er omtalt under kollektivtiltak og tilrettelegging for syklende og gående. Dette er fv. 152 Ås sentrum - NMBU (gang/sykkel-tiltak), gateterminal på fv. 152 i Ås sentrum og kollektivframkommelighetstiltak på fv.152 Meierikrysset - Sentralholtet. I tillegg er to mindre utbedringer omtalt; Dette er fv. 1382 Hogstvetveien - kvikkleire/erosjonssikring, og fv. 1385 Replantning trær Kongeveien.

Fakta i saken:

Vikens handlingsprogram for samferdsel for perioden 2022-2025 bygger på Samferdselsstrategi for Viken fylkeskommune 2022-2033, samt regional planstrategi, nasjonale føringer og økonomiske rammebetingelser.

Fylkeskommunen har et bredt ansvarsområde innenfor samferdsel, både som ansvarlig for det fylkeskommunale kollektivtilbudet (buss og ferjer), som eier av det store fylkesveinettet i Viken og som regional planmyndighet. I tillegg er fylkeskommunen ansvarlig for både skoleskyss, transporttjenesten for funksjonshemmede, og bredbåndsutbygging i distriktene. Viken innehar også en rekke utviklingsoppgaver innen transport, og har et lovpålagt ansvar for å tilrå og samordne arbeidet med trafiksikkerhet i fylket (vegtrafikkloven §40a). Viken fylkeskommune skal gjennom sine samferdselsoppgaver legge til rette for å møte innbyggernes og næringslivets mobilitetsbehov, noe som omfatter både transport av mennesker, gods og informasjon. Samferdselsløsningene skal ta hensyn til klima og miljø, arealbruk og lokalsamfunn.

I handlingsprogrammet for samferdsel 2022-2025, som er det første i den nye fylkeskommunen, peker Viken ut hvilke samferdselsprosjekter og satsingsområder Viken vil prioritere de neste fire årene. Fylkeskommunen ønsker gjennom høringen innspill både på overordnede føringer og konkrete prosjektprioriteringer. Revidert forslag til handlingsprogram vil bli endelig behandlet i fylkestinget i desember 2021.

Viken inviterte regionrådene til en første medvirkningsrunde i arbeidet vinteren 2021. Da ble regionrådene bedt om å komme med innspill til hovedutfordringer på samferdselsfeltet. Follorådet behandlet saken i sitt møte 5.2.2021. Tabellen

Ås kommune

med innsendte hovedutfordringer ligger i vedlegg 3. Det ble også lagt ved en liste med konkrete prosjekter fra Ås kommune (vedlegg 4).

Innhold og oppbygging av handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet for samferdsel er en oppfølging og konkretisering av Samferdselsstrategi for Viken 2022-2033. Handlingsprogrammet danner grunnlag for hvordan fylkeskommunen skal prioritere i de årlige budsjettene de neste fire årene. Handlingsprogrammet danner også et grunnlag for avtalene med kollektivselskapene i fylket (Ruter, Brakar og Østfold Kollektivtrafikk).

Handlingsprogrammet er delt i to deler, der del 1 omhandler overordnede føringer, mål og satsingsområder og del 2 inneholder de konkrete prioriteringene og investeringstiltakene.

Handlingsprogrammets del 1 (kap. 1-9) peker ut følgende sju delmål og fire satsingsområder for Vikens arbeid med samferdsel:

Sju delmål:

1. Prioriterte trafikantgrupper har god framkommelighet
2. Veinettet er funksjonstilpasset med forutsigbar reisetid for alle
3. Infrastrukturnettet er effektivt med bærekraftige og innovative mobilitetsløsninger
4. Areal- og mobilitetsplanlegging bidrar til et godt samspill mellom mobilitetsløsninger og deres omgivelser
5. Mobiliteten er trygg og sikker uavhengig av transportform
6. Reisenettet er sømløst og universelt utformet
7. Mobilitetsløsningenes påvirkning på mennesker, klima og areal er i tråd med internasjonale forpliktelser og regionalpolitiske mål

Fire satsingsområder:

1. Innhente vedlikeholdsetterslep
2. Sømløs og brukertilpasset mobilitet
3. Smart og miljøvennlig bruk av infrastruktur
4. Gående, syklende og kollektivtransport

Blant temaene som omhandles i del 1 er:

- Vikens ambisjon om å overta ansvaret for kommunalt veilyss langs fylkesveiene (kap. 6.2)
- Ny driftsstrategi for fylkesvei (kap. 6.3)
- Innhenting av vedlikeholdsetterslepet langs fylkesveiene (kap. 6.4)
- Klassifisering av veinettet i funksjonsklasser (kap. 6.6)
- Utredninger av framtidens kollektivtilbud, herunder ny pris- og betalingsmodell og fremtidig organisering av kollektivtransporten i Viken, og rute, pris- og billettsamarbeid med jernbanen (kap. 7)
- Investeringer i fylkesveinettet, herunder prioriteringsmetode og porteføljestyling (9.2,9.4)
- Bypakker/byvekstavtaler (kap. 9.9)

Handlingsprogrammets del 2 (kap. 10-14) omhandler de konkrete prioriteringene av tiltak i neste fireårsperiode, herunder både driftsoppgaver og investeringer. Viken legger porteføljestyling til grunn, dvs. at pågående og planlagte prosjekter samles i porteføljer under samme tiltakstype og ses i sammenheng. Oppstart og

Ås kommune

framdrift justeres utfra planstatus, gjennomføringskapasitet og økonomiske rammer og forventes å gi lavere risiko. Finansiering sikres gjennom den årlige budsjettprosessen i fylkeskommunen i desember.

Det er satt opp porteføljer for åtte ulike tiltakstyper (kategorier) av prosjekter. Disse er:

- Kollektivtiltak
- Tilrettelegging for gående og syklende
- Mindre utbedringer
- Ny vei
- Store utbedringstiltak, inkludert bru og tunnel
- Trafikksikkerhetstiltak
- Forfallsinnhenting
- Planlegging

Fem investeringsprosjekter i Ås kommune er omtalt i handlingsprogrammet:

Tilrettelegging for syklende og gående:

- Fv. 152 Ås sentrum – NMBU.

Kollektivtiltak:

- Fv. 152 Gateterminal
- Fv. 152 kollektivframkommelighet Meierikrysset-Sentralholtet.

Mindre utbedringer:

- Fv. 1382 Hogstvetveien - kvikkleire/erosjonssikring
- Fv. 1385 Replanting trær Kongeveien

De tre første ble spilt inn av kommunen i første medvirkningsrunde, og er beskrevet i vedlegg 4.

Kommunedirektørens vurdering:

Mål og satsingsområder

Kommunedirektøren mener Viken har pekt ut gode delmål og satsingsområder på samferdselsfeltet i sitt handlingsprogram. Viken har store ambisjoner på samferdselsfeltet, men kommunedirektøren vil påpeke at det er et betydelig økonomisk løft som kreves for å møte alle utfordringer man står overfor i årene fremover. Skal man få til den bærekraftige mobilitetsutviklingen man ønsker, - og nå de nasjonale og lokale klimamålene på transportfeltet-, er det behov for en formidabel satsing på sammenhengende og trygge gang- og sykkelveier langs fylkesveiene, innhenting av vedlikeholdsetterslepet, samt fortsatt satsing på et attraktivt, fossilfritt og velfungerende busstilbud med god framkommelighet. Et tett samarbeid med kommunen og tilstrekkelig finansiering for å løse de flaskehalser som fylkesveiene ofte blir i transformasjonsområder i byområdene, er særdeles viktig. Kommunedirektøren vil i den forbindelse vise til kap. 9.9 Bypakker/byvekstavtaler, jf. også kap.13.2, og det mulighetsrommet som den nylig fremforhandlede tilleggsavtalen til byvekstavtalen for Osloområdet gir for statlig finansiering av gang- og sykkelveier og kollektivtiltak langs fylkesveier.

Ås kommune

Investeringsprosjekter i Ås kommune

Kommunedirektøren er fornøyd med at fylkeskommunen har lyttet til kommunens innspill om å innlemme tre investeringsprosjekter for sykkel, gange og bussfremkommelighet på fv. 152 gjennom Ås sentrum.

I medvirkningsrunden i vinter spilte kommunen også inn behovet for en sammenhengende sykkeltrasé fra Ås til Ski langs jernbanen, samt forbedring av trafikksikkerheten i jernbaneundergangen for syklister og fotgjengere i Ås sentrum, som beskrevet i vedlegg 4. Kommunedirektøren savner omtale av disse prosjektene.

I tillegg vil kommunen gi innspill om behov for fartsreducerende tiltak, kryssutbedringer og bedre gang- og sykkeltilrettelegging langs fv. 56 Kongeveien, fra Meierikrysset til Kirkeveien. Tiltakene er forankret i kommunens handlingsplan for sykkel og gange, samt handlingsplan for trafikksikkerhet.

Momskompensasjon

Under kap. 9.7 fremgår det at muligheten for momskompensasjon til eksterne utbyggere er til intern behandling i Viken, og at det vil komme en avklaring i endelig utgave av handlingsprogrammet.

Kommunedirektøren mener det er helt avgjørende at kommuner og private utbyggere tilbys avtaler om momskompensasjon når de gjennomfører tiltak på fylkesvei. Så langt har Viken fylkeskommune ikke vært villig til å inngå slike avtaler. I praksis betyr det at tiltak kommunen opparbeider på fylkeskommunale veier blir 25 % dyrere enn nødvendig, fordi kommunen ikke får tilbakebetalt mva.

Ny pris- og betalingsmodell for kollektivtransport

Kommunedirektøren er kjent med at prognoser viser at det kan ta tid før kollektivtrafikken er tilbake med normale passasjertall etter koronapandemien. Kollektivselskapene må således regne med tap i billettinntektene også i månedene fremover selv om regjeringens reiserestriksjoner opphører. Det å finne gode løsninger for å møte fremtidens reisevaner etter pandemien, er særdeles viktig. Derfor er kommunedirektøren positiv til at Viken fylkeskommune har satt i gang et utredningsarbeid for ny pris- og betalingsmodell i Viken, som nettopp ser på dette. Nye reisevaner etter koronaen gir behov for mer fleksible billettløsninger, samtidig som det også er behov for mer sømløse billettsystemer innad i Viken og en mer rettferdig pris- og sonestruktur. Opprettholdelse av tilbud og hyppighet er også viktig for å kunne lokke passasjerene til å velge kollektivtrafikk igjen fremfor bil.

Veilys

Kommunedirektøren mener det er positivt at Viken signaliserer en intensjon om å overta ansvaret for de veilysene langs fylkesveiene som er kommunalt driftet i dag (se kap. 6.2). Dette vil i så fall være i tråd med veglova § 9: «... den enkelte vegstyresmakt ... skal bære utgiftene til drift av vegene». Kommunedirektøren vil påpeke at overtakelse må være under forutsetning av at lysene overdras «som de er». Kommunen forutsetter at oppgradering til LED-lys og evt. andre oppgraderinger bekostes av Viken fylkeskommune ved overtakelse.

Ås kommune

Økonomiske konsekvenser:

Vikens handlingsprogram for samferdsel omhandler fylkeskommunens ansvarsområde og har ingen direkte økonomiske konsekvenser for kommunen. Unntaket er signalet som gis i handlingsprogrammet om at fylkeskommunen har intensjon om å ta det fulle ansvar for kommunalt driftede veilys langs fylkesveiene. Det kan gi fremtidig innsparing for kommunen.

Konklusjon:

Ås kommune sender inn høringsinnspill til Viken fylkeskommunes handlingsprogram for samferdsel 2022-2025, slik det fremgår av denne saken med vedlegg.

Kan vedtaket påklages?

Nei

Ikrafttredelse av vedtaket:

Umiddelbart